

برنامه تحقیقاتی مطالعات شیعه؛ مؤسسه مطالعات پیشرفته دانشگاه پرینستون مجموعه کتاب «اسلام شیعی: متون و مطالعات»^۱

| ۸۱ |

چکیده

مطالعات شیعه‌شناسی در مؤسسه مطالعات پیشرفته دانشگاه پرینستون در گروه مطالعات تاریخی در حال انجام است. هدف بلندمدت این پروژه، پژوهش جمعی و آموزش‌های ساختارمندی است که بر اسلام شیعی متمرکز می‌باشد. این مطالعات هر سه بخش شیعه (زیدی، اسماعیلی و دوازده‌امامی) را دربرمی‌گیرد. این برنامه فعالیت‌های متعددی همچون انتشار مجموعه کتاب و مجله مروری بر مطالعات شیعی و برخی پروژه‌ها درباره تصحیح و تجمیع نسخ خطی زیدی را دربردارد که مجموعه کتاب «اسلام شیعی: متون و مطالعات» از جمله آثار این مؤسسه است که توسط انتشارات بریل منتشر می‌شود. این مجموعه، در پی ایجاد متون و مطالعات علمی برای پژوهشگران متخصص در همه زمینه‌های شیعه‌شناسی اعم از شیعه دوازده‌امامی، اسماعیلی، زیدی و دیگر گرایش‌های تفکر شیعی در طول تاریخ است. «در ستایش گروهی اندک: مطالعاتی در اندیشه و تاریخ شیعی» نوشته اتان کلبِرگ و «عقل، باطنی و حجیت در اسلام شیعی» نوشته رودریگوادم وادموند‌هایز از آثار منتشر شده در این مجموعه است.

کلیدواژه‌ها: مطالعات شیعی، دانشگاه پرینستون، مجموعه کتاب اسلام شیعی: متون و مطالعات.

۱. برگرفته از مجموعه «ظرفیت پژوهی مطالعات شیعه در آکادمیای بین الملل»، موسسه البیان للتواصل و التأسیل

مؤسسه مطالعات پیشرفته دانشگاه پرینستون، مؤسسه‌ای آموزشی - پژوهشی است که برنامه‌ای را با عنوان برنامه تحقیقاتی مطالعات شیعه^۱ در حوزه تشیع در دستورکار دارد.^۲ این مؤسسه در برنامه مطالعاتی خود در حوزه تشیع، صرفاً به مباحث مطالعاتی و تحقیقاتی پرداخته است؛ اگرچه دارای رویکرد آموزشی نیز بوده که جنبه‌های آن را می‌توان در برگزاری کنفرانس‌های شیعی مشاهده کرد که در ادامه گزارشی از آنها ارائه خواهد شد.

مؤسسه مطالعات پیشرفته از چهار گروه علمی^۳ تشکیل شده است که عبارتند از:

• گروه مطالعات تاریخی؛^۴

• گروه ریاضیات؛^۵

• گروه علوم طبیعی؛^۶

• گروه علوم اجتماعی.^۷

مطالعات مربوط به شیعه‌شناسی در گروه مطالعات تاریخی در حال انجام است.

اهداف برنامه مطالعاتی شیعه

هدف بلندمدت این پروژه که به وسیله شرکت کارنگی^۸ تأمین مالی شده است، پژوهش جمعی و آموزش‌های ساختارمندی است که براسلام شیعی تمرکز دارد و با همکاری مؤسسه‌ای دیگر در آمریکا صورت می‌گیرد. پیرامون ضرورت ورود مؤسسه به حوزه مطالعات شیعه به صورت آکادمیک می‌خوانیم:

برخلاف دیگر زمینه‌ها و مباحث مطالعات اسلامی، مطالعات شیعی دیرتر شروع شده و

1. Shii Studies Research Program

۲. آدرس وبسایت این برنامه: <https://www.ias.edu/ssrp>

دیگرراه‌های ارتباطی با این مؤسسه:

Address: Institute for Advanced Study, 1 Einstein Drive Princeton, N.J. 08540 U.S.A.

Phone: (609) 7348000- Fax: (609) 9248399- Email: contactus@ias.edu

3. School

4. School of Historical Studies

5. School of Mathematics

6. School of Natural Sciences

7. School of Social Science

8. Carnegie Corporation

رشد کندتری داشته است؛ مطالعاتی که هر سه بخش شیعه (زیدی، اسماعیلی و دوازده امامی) را دربرمی‌گیرد. یکی از دلایل کندی بودن مطالعات شیعی این بود که پیشگامان مطالعات اسلامی در اروپا هنگام مراجعه به مطالعات شیعی، با منابع محدودی روبه‌رو می‌شدند. بیشتر کارهایی که آنها بدان دسترسی داشتند از مکان‌هایی چون استانبول و قاهره (مراکز مهم فکری اهل سنت) آمده بود؛ جایی که متون شیعی وجود نداشت و متون و سنت‌های فکری شیعه دوازده امامی و اسماعیلی که در کتابخانه‌های ایران و فارس برای مدت بسیار زیادی دور از دسترس پژوهشگران بود. همچنین شرایط در کتابخانه‌های یمن نیز که منابع شیعه زیدی را دربرداشت به همین صورت بود. از این رو، پژوهشگران غربی مطالعات خود را درباره شیعه بر منابع سنی‌ای که بدان دسترسی داشتند، قرار دادند. شناخت چنین کمبودهایی در منابع، افزایش شمار پژوهشگران در حوزه شیعی همچنین و عدم وجود حمایت‌های ساختارمند برای مطالعات شیعی درون فضای آکادمیک شمال آمریکا و اروپا که در قالب کرسی یا یک رشته دانشگاهی باشد یا یک مؤسسه تحقیقاتی که به صورت خاص به مطالعات شیعه بپردازد، از جمله عللی بود که ما را به اجرای چنین برنامه‌ای رهنمون ساخت.

میزان بودجه و حمایت‌های مالی از مؤسسه

برای رسیدن به اهداف تعریف شده، گروه مطالعات تاریخی بودجه ۵۰۰ هزار دلاری را برای مدت زمان سه ساله (۲۰۱۶-۲۰۱۹) از شرکت کارنگی نیویورک دریافت کرد تا مطالعات شیعی را ارتقا داده و درباره آن به تحقیق و مطالعه بپردازد. این بودجه جهت تحقیق و انجام امور پژوهشی در گروه مطالعات تاریخی بوده و برگزاری کنفرانس سالانه و نیز کارگاه‌هایی به منظور هدایت پژوهشگران در این موضوع و رشته را شامل می‌شود.

فعالیت‌ها و خروجی‌های برنامه تحقیقاتی مطالعات شیعه

این برنامه فعالیت‌های متعددی همچون انتشار مجموعه کتاب و مجله مروری بر مطالعات شیعی و برخی پروژه‌ها درباره تصحیح و تجمیع نسخ خطی زیدی را شامل می‌شود. در ادامه به مهم‌ترین فعالیت و خروجی این برنامه، یعنی مجموعه کتاب «اسلام شیعی: متون و مطالعات» خواهیم پرداخت و افزون بر معرفی آثار منتشر شده از این مجموعه، هیئت تحریریه آن هم معرفی خواهند شد.

۱. مجموعه کتاب اسلام شیعی: متون و مطالعات^۱

مجموعه کتاب اسلام شیعی: متون و مطالعات که توسط بریل (لیدن) منتشر شده است، اجتماعی علمی برای پژوهشگران متخصص در تمامی زمینه‌های شیعه‌شناسی اعم از شیعه دوازده امامی، اسماعیلی، زیدی و دیگرگرایش‌های تفکر شیعی در طول تاریخ را فراهم کرده است. با نگاهی گسترده به سنت‌های متنوع شیعی در اندیشه، عمل و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی آنها، مشخص می‌شود که هدف این مجموعه کتاب کمکی متمایز به پژوهش‌های کنونی درباره تشیع و ادغام آن در عرصه وسیع‌تر مطالعات اسلامی است.

لازم به ذکر است که این مجموعه کتاب از ارائه مطالعات اصیل درباره حقوق، حدیث، تفسیر قرآن، فلسفه، کلام، مناسک و آیین، ادبیات کلاسیک و معاصر و دیگر جنبه‌های تاریخ تشیع از جمله سنت عرفانی آن، نسخه‌های انتقادی کلاسیک و متون پیشامدرن و نیز مجلدات جمعی در مضامین شیعی استقبال می‌کند. لذا استفاده از ظرفیت این مجموعه کتاب

و ارائه دیدگاه‌های اصیل شیعی به این مجموعه در قالب پژوهش‌های روشمند و دقیق، فرصت بسیار شایسته‌ای خواهد بود.

آثار مندرج شده از این سری کتاب:

شماره اول: در ستایش گروهی اندک:

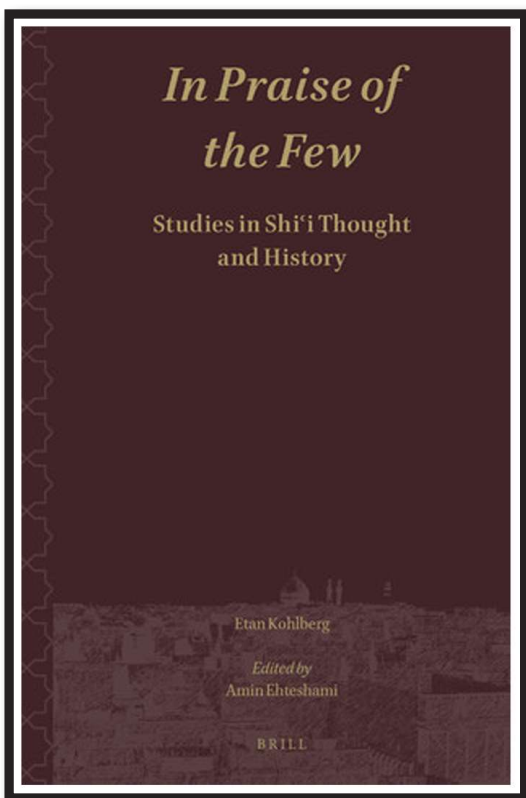
مطالعاتی در اندیشه و تاریخ شیعی^۲

نویسنده: اتان کلبرگ

ویراستار: امین احتشامی

ناشر: بریل

تاریخ نشر: ۲۰۲۰

1. Shii Islam: Texts and Studies (SITS)

2. In Praise of the Few. Studies in Shi'i Thought and History

مطالعاتی در اندیشه و تاریخ شیعی، گزیده‌ای از تحقیقات «اتان کولبرگ» درباره اسلام شیعی در یک دوره پنجاه ساله است. این اثر شامل مقالات منتشر شده قبلی، فصل‌های پایان‌نامه اصلاح شده و کتاب‌شناسی کامل کار نویسنده است. این مجموعه به دو بخش تقسیم می‌شود؛ بخش اول، با فصل ایی از رساله دکترای آکسفورد (۱۹۷۱) کولبرگ و مقالات مرتبط با آن که به بررسی دیدگاه‌های اهل سنت و شیعیان درباره صحابه پیامبر و بحث‌هایی درباره میزان اختیارات آنها به عنوان منابع معرفت دینی آغاز می‌شود. بخش دوم، تحولات اعتقادی و تاریخی مربوط به ابعاد مختلف سنت فکری شیعیان امامیه مانند کلام، حدیث، فقه و تفسیر را بررسی می‌کند.^۱

بخش اول: دیدگاه شیعیان درباره صحابه پیامبر،^۲ فصول اول تا هشتم:

- (۱) دیدگاه اهل سنت درباره صحابه؛^۳ ص ۷-۳۴؛
- (۲) دیدگاه معتزلیان درباره صحابه؛^۴ ص ۳۵-۵۰؛
- (۳) برخی از دیدگاه شیعیان امامیه درباره صحابه؛^۵ ص ۵۱-۸۴؛
- (۴) دیدگاه شیعیان امامیه درباره شرکت‌کنندگان در جنگ‌های جمل و صفین؛^۶ ص ۸۵-۱۰۹؛
- (۵) صحابه پذیرفته شده؛^۷ ص ۱۱۰-۱۳۲؛
- (۶) صحابه به مثابه مرجع؛^۸ ص ۱۳۳-۱۴۹؛
- (۷) برخی از دیدگاه‌های زیدیه درباره صحابه؛^۹ ص ۱۵۰-۱۵۹؛
- (۸) اصطلاح «رافضه» در استعمال شیعیان امامیه؛^{۱۰} ص ۱۶۰-۱۶۵؛

---

1. <https://brill.com/view/title/55554>
2. Shi'i Perspectives on the Prophet's Companions
3. Sunni Views on the Companions
4. Mu'tazilī Views on the Companions
5. Some Imāmī Shi'i Views on the Companions
6. Imāmī Shi'i Views on the Participants in the Battles of the Camel and Şiffīn
7. The Accepted Companions
8. The Companions as Authorities
9. Some Zaydī Views on the Companions
10. The Term "Rāfiḍa" in Imāmī Shi'i Usage

بخش دوم: تحولات اعتقادی تشیع امامیه؛^۱ فصول نهم تا بیست و پنجم:

- (۱) سیر تکاملی شیعه؛^۲ ص ۱۶۹-۱۸۶؛
- (۲) امام و جامعه در دوران پیش از غیبت؛^۳ ص ۱۸۷-۲۱۲؛
- (۳) از امامیه تا اثنا عشریه؛^۴ ص ۲۱۳-۲۲۸؛
- (۴) تصدیقات اولیه اصطلاح اثنا عشریه؛^۵ ص ۲۲۹-۲۴۱؛
- (۵) ۱ | طلاح محدث در تشیع اثنا عشری؛^۶ ص ۲۴۲-۲۴۹؛
- (۶) در ستایش گروه اندک؛^۷ ص ۲۵۰-۲۶۵؛
- (۷) تقیه در کلام و مذهب شیعه؛^۸ ص ۲۶۶-۲۹۹؛
- (۸) علی بن موسی بن طاووس و جدل او علیه اهل سنت؛^۹ ص ۳۰۰-۳۲۶؛
- (۹) برخی از دیدگاه‌های شیعیان از جهان قبل از طوفان نوح؛^{۱۰} ص ۳۲۷-۳۴۸؛
- (۱۰) متون معتبر در تشیع امامیه اولیه؛^{۱۱} ص ۳۴۹-۳۶۴؛
- (۱۱) رؤیت و ائمه؛^{۱۲} ص ۳۶۵-۳۹۳؛
- (۱۲) اسناد غیر معمول شیعی؛^{۱۳} ص ۳۹۴-۴۰۲؛
- (۱۳) الاصول الاربعه؛^{۱۴} ص ۴۰۳-۴۳۸؛
- (۱۴) حدیث ابوبصیر: آیات قرآن در فضیلت شیعه؛^{۱۵} ص ۴۳۹-۴۵۷؛

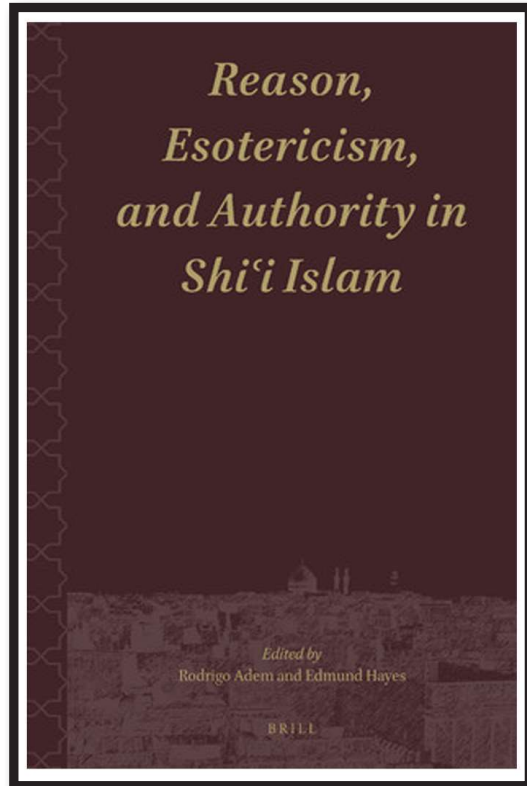
-
1. Doctrinal Developments of Imāmī Shi'ism
  2. The Evolution of the Shi'a
  3. Imam and Community in the Pre-Ghayba Period
  4. From Imāmiyya to Ithnā-‘Ashariyya
  5. Early Attestations of the Term “Ithnā ‘Ashariyya”
  6. Term “Muḥaddath” in Twelver Shi'ism
  7. In Praise of the Few
  8. Taqīyya in Shi'i Theology and Religion
  9. ‘Alī b. Mūsā ibn Ṭāwūs and His Polemic against Sunnism
  10. Some Shi'i Views of the Antediluvian World
  11. Authoritative Scriptures in Early Imāmī Shi'ism
  12. Vision and the Imams
  13. An Unusual Shi'i Isnād
  14. al-Uṣūl al-arba‘umi’a
  15. The Abū Baṣīr Tradition: Qur'anic Verses on the Merits of the Shi'a

۱۵) توسعه (تطور) اصل جهاد در شیعه امامیه؛^۱ ص ۴۵۸-۴۷۹؛

۱۶) جایگاه ولد زنا (زنازاده) در تشیع امامیه؛^۲ ص ۴۸۰-۵۲۱؛

۱۷) جوهی از اندیشه اخباری در قرن هفدهم و هجدهم؛^۳ ص ۵۲۲-۵۴۶.

شماره دوم: عقل باطنی و حجیت

در اسلام شیعی

ویراستاران: رودریگو ادم و ادموند

هایز

ناشر: بریل

تاریخ نشر: ۲۰۲۱

این جلد در صدد انتقادی به مرجعیت تفسیری-اعتقادی و سیاسی در اسلام شیعی است. دو گانگی‌های ابتدایی «عقل» و «باطن‌گرایی» در مطالعات اسلامی، غالباً تفکر شیعی را به حاشیه برده یا درک آن را مختل کرده است. هدف مطالعاتی که در اینجا ارائه می‌شود، تقویت چارچوب‌های

دقیق‌تر برای تفسیر شیوه‌های گوناگون عقلانیت و باطنی‌گرایی در تشیع اثناعشری و اسماعیلیه و ارزش‌های اجتماعی-معرفتی آنها در گفتمان مسلمانان است.^۴ این اثر از یک مقدمه و هفت فصل تشکیل شده است:

مقدمه: کاربرد و سوءاستفاده از عقل و باطنی در معارف اسلامی،^۵ رودریگو ادم و ادموند هایز؛ ص ۱-۲۳.

1. The Development of the Imāmī Shi'i Doctrine of Jihād
2. The Position of the Walad Zinā in Imāmī Shi'ism
3. Aspects of Akhbārī Thought in the Seventeenth and Eighteenth Centuries
4. <https://brill.com/view/title/60253>
5. On the Use and Abuse of Reason and Esotericism in Islamic Studies

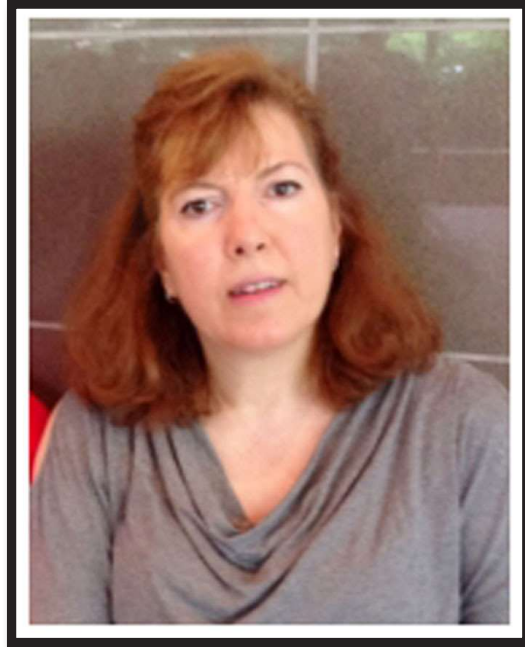
- ۱) اسماعیلیه اولیه و دروازه‌های مرجعیت دینی: تبارشناسی راز الهی تشیع باطنی اولیه،^۱
رودریگوادم؛^۲ ص ۷۲-۲۴؛
- ۲) امامی که ممکن است بوده باشد: جعفر «کذاب» بین رئالیسم سیاسی و ایدئالیسم باطنی،^۳
ادموند هایز؛ ص ۱۰۶-۷۳؛
- ۳) شرح نماز: حدیث و باطنی (گرایی) در کتاب علل الشرایع شیخ صدوق،^۴ جورج وارنر؛
ص ۱۳۶-۱۰۷؛
- ۴) آموزه تأویل در متون اسماعیلیه فاطمی،^۵ پل واکر؛ ص ۱۵۰-۱۳۷؛
- ۵) اصول تفسیرنمادین فاطمی (تأویل): تحلیلی براساس مجالس مؤیدیه المؤید الشیرازی،^۶
طاهره قطب‌الدین؛ ص ۱۸۹-۱۵۱؛
- ۶) اسلام شیعی باطنی در مکتب متأخر حله: ولایت و آخرالزمان در الحسن بن سلیمان
الحلی (متوفای پس از ۱۳۹۹) و رجب البورسی (د. حدود ۱۴۱۱)،^۷ سجاد رضوی؛ ص ۱۹۰-
۲۴۱؛
- ۷) عرفان صوفیانه و تشیع اصولی: مرجعیت عملی در تصوف شیعی نوین ایران،^۸ الساندرو
کانسیان؛ ص ۲۵۸-۲۴۲.

هیئت تحریریه کتاب اسلام یعنی: متون و مطالعات^۹
گروه علمی این کتاب عبارتند از:

1. Early Ismailism and the Gates of Religious Authority: Genealogizing the Theophanic Secret of Early Esoteric Shi'ism
2. Rodrigo Adam
3. The Imam Who Might Have Been: Ja'far "the Liar" between Political Realism and Esoterist Idealism
4. Explaining Prayer: Hadith and Esotericism in al-Shaykh al-Ṣadūq's 'Ilal al-Sharā'i'
5. The Doctrine of Tāwīl in Fatimid Ismaili Texts
6. Principles of Fatimid Symbolic Interpretation (Tāwīl): An Analysis Based on the Majālis Mu'ayyadiyah of al-Mu'ayyad al-Shīrāzī (d. 470/1078)
7. Esoteric Shi'i Islam in the Later School of al-Ḥilla: Walāya and Apocalypticism in al-Ḥasan b. Sulaymān al-Ḥillī (d. after 1399) and Rajab al-Bursī (d. c. 1411)
8. Sufi Mysticism and Uṣūlī Shi'ism: Practical Authority in Modern Iranian Shi'i Sufism
9. Shii Islam: Texts and Studies (SITS)-Editorial Board

• رولا ابی‌صعب از دانشگاه مک‌گیل^۱

رولا جردی ابی‌صعب،^۲ دانشیار تاریخ اسلام در مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک‌گیل بوده و از سال ۲۰۰۴ کار خود را در آنجا آغاز کرده است. او در بیشتر زمینه‌های تاریخ اسلامی - شیعی تدریس می‌کند و به موضوع دگرگونی اندیشه فقهی، مرجعیت فقهی علما و روابط قدرت در جامعه شیعی در ایران قرن شانزدهم و هفدهم بسیار علاقه دارد.

تحقیقات قبلی او بیشتر بر

موضوع مذهب و قدرت در ایران صفوی متمرکز بود و رابطه شریعت با تصوف و دگرگراییی را بررسی می‌کرد. این پژوهش‌ها در کتاب «تبدیل ایران: دین و قدرت در ایران صفوی»^۳ (۲۰۰۴) و چندین مقاله ارائه شده است. تحقیقات فعلی او بر مذهب عمومی و ستیزه‌جویی در جامعه شیعی مدرن متمرکز شده که بر اساس علاقه او به مارکسیسم، اسلام‌گرایی و متفکران شیعه پسااستعماری شکل گرفته است. این رویکرد در کتاب او با همکاری ملک ابی‌صعب و با نام «شیعیان لبنان: مدرنیسم، کمونیسم و اسلام‌گرایان حزب‌الله»^۴ و در مقالاتی مانند «تشکیل مدولار و اصیل: تاریخ اولیه اسلامی حسین مروه»^۵ (۲۰۰۸) و «شیعیان لبنان و مرجعیت: بحث در اواخر قرن بیستم»^۶ (۲۰۰۹) منعکس شده است. رولا علاوه بر تحقیقات

1. Rula Abisaab, McGill University

۲. آدرس محل کار: آدرس محل کار آورده شود.

3. *converting Persia: Religion and Power in Safavid Iran* (2004)

4. *The Shi'ites of Lebanon: Modernism, Communism and Hizbullah's Islamists*

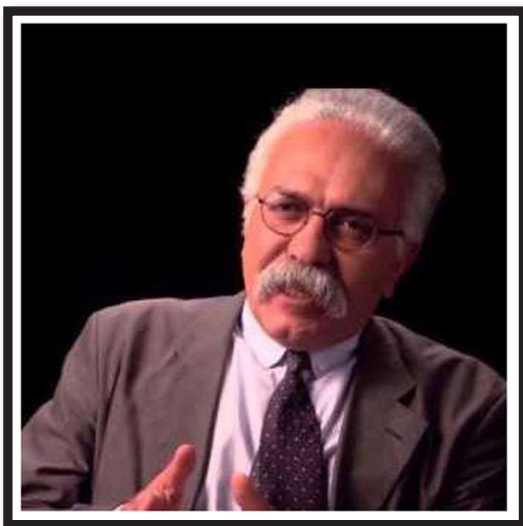
5. *Deconstructing the Modular and the Authentic: Husayn Muroeh's Early Islamic History*

6. *Lebanese Shi'ites and the Marja'iyya: Polemic in the late 20th Century,* (2009)

آکادمیک و تألیفاتش در زمینه تاریخ شیعه اسلامی، شاعری است که اشعار او در مجلات و روزنامه‌های عراق، لبنان و آمریکا منتشر می‌شود. اولین مجموعه شعر او با عنوان «غلاف القلب» (اکتبر ۲۰۱۴) در حال حاضر به انگلیسی و فرانسوی ترجمه شده است. رمان وی «الکثافة: قصة حرب لبنانية» (هوای غلیظ: داستانی از جنگ لبنان) (دار نلسون: لبنان و سوئد، ۲۰۰۷) سه داستان از جنگ داخلی لبنان را که با آوارگی، مرگ و بیهودگی همراه شده است را به هم پیوند می‌زند. دومین مجموعه شعر او تحت عنوان «مثلی أو كالمدين الخمسة» (مثل من یا مانند پنج شهر) است.

• محمد علی امیر معزی از دانشکده عملی مطالعات پیشرفته پاریس^۱

محمد علی امیر معزی،^۲ اسلام‌پژوه و قرآن‌پژوه ایرانی و استاد اندیشه کلاسیک اسلامی دانشکده عملی مطالعات پیشرفته^۳ دانشگاه سوربن (پاریس) و محقق ارشد مؤسسه مطالعات اسماعیلی (لندن) است. تخصص او الهیات تشیع بوده و در زمینه تفسیر تاریخ‌های قرآنی و الهیات شیعه تدریس می‌کند.

علاوه بر آثاری در حوزه شیعیان نخستین و تفسیر تاریخ‌های قرآنی، او سرور استار و مدیر اثر جمعی فرهنگ قرآن (Le dictionnaire du Coran) است که توسط انتشارات روبرلافون در ۲۰۰۷ میلادی منتشر شد. امیر معزی همچنین پدیدآورنده، مدیر و یکی از سی نویسنده مجموعه چهار جلدی قرآن مورخان (Le Coran des historiens) (چاپ شده در نوامبر ۲۰۱۹ / آبان ۱۳۹۸) است.

1. Mohammad Ali Amir-Moezzi, École Pratique des Hautes Études, Paris

2. <https://www.ephe.psl.eu/ecole/nos-enseignants-chercheurs/mohammad-ali-amir-moezzi>

3. Ecole Pratique des Hautes Etudes

• حسن انصاری از مؤسسه مطالعات پیشرفته پرینستون^۱

حسن انصاری، پژوهشگر، مدرس و استاد میهمان مدرسه مطالعات تاریخی مؤسسه مطالعات پیشرفته پرینستون است. او همچنین عضو شورای عالی علمی مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، عضو شورای مشاوران دانشنامه ایرانیکا (دانشگاه کلمبیا - آمریکا)، عضو وابسته مرکز ملی پژوهش‌های علمی فرانسه (بخش مطالعات ادیان کتاب) و عضو انجمن بین‌المللی تاریخ علوم

و فلسفه عربی و اسلامی (پاریس) می‌باشد و از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ به‌عنوان استاد مهمان بازتبه‌استاد تمام در دانشگاه پرینستون، بخش خاور نزدیک تدریس کرد.

• رابرت گلیو از دانشگاه اگزتر^۲

رابرت گلیو استاد مطالعات عربی و محقق اصلی پروژه فقه، مرجعیت و آموزش در اسلام شیعی امامی است. او یکی از اعضای مرکز مطالعات اسلام (CSI) است و از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۸ نیز مدیر این مرکز بوده است. زمینه‌های تحقیقاتی او شامل نظریه حقوقی اسلامی، به‌ویژه هرمنوتیک حقوقی، تاریخ اندیشه و نهادهای حقوقی شیعه است. در شماره قبل فصل‌نامه افزون بر معرفی وی، مصاحبه‌ای با ایشان ارائه گردید.

1. Hassan Ansari, Institute for Advanced Study, Princeton
2. Robert Gleave, University of Exeter

• طاهره قطب‌الدین از دانشگاه شیکاگو

طاهره قطب‌الدین از سال ۲۰۰۲ میلادی استاد ادبیات عرب و مطالعات اسلامی در گروه زبان‌ها و تمدن‌های خاور نزدیک در دانشگاه شیکاگو است. همچنین عضو مرکز مطالعات خاورمیانه، دانشیار دانشکده الهیات، و رئیس مطالعات بین‌رشته‌ای اصلی در مقطع کارشناسی در علوم انسانی (۲۰۰۹-۲۰۱۹) نیز بوده است. طاهره، دکترا (۱۹۹۹) و کارشناسی ارشد (۱۹۹۴) خود را از دانشگاه هاروارد و

کارشناسی ارشد تمهیدی (۱۹۹۰) و کارشناسی (۱۹۸۸) را از دانشگاه عین‌الشمس قاهره اخذ کرده است. وی دوره دبیرستان (۱۹۸۴) را در کالج سوفیای بمبئی گذرانده است.

آخرین تک‌نگاری وی «خطابه عربی: هنر و کارکرد» (بریل، ۲۰۱۹) است که در آن تئوری جامعی از این ژانر برجسته در دوره شفاهی آن، قرن هفتم تا هشتم پس از میلاد ارائه کرده و تأثیر مستمر آن بر خطابه مسلمانان معاصر را مورد بحث قرار داده است. پروژه‌های کنونی وی شامل ویرایش و ترجمه مجموعه خطبه‌های امام علی (ع) از شریف رضی با عنوان نهج‌البلاغه و تک‌نگاری درباره سیره دینی - سیاسی و موعظه‌های اخلاقی امام علی (ع) بر اساس خطبه‌ها و رسائل ایشان می‌باشد (این پروژه به وسیله Guggenheim Fellowship (۲۰۲۰-۲۱) تأمین مالی می‌شود).

وی همچنین به‌عنوان سردبیر مشاور مجموعه‌های «کتابخانه ادبیات عرب» انتشارات نیویورک و مجموعه «اسلام شیعی: متون و مطالعات» فعالیت می‌کند.

همچنین به عنوان مدیر برنامه بورسیه جشن قطبی^۱، بمبئی و سلسله کنفرانس های بین‌الادیانی آن و تقریب^۲ فعالیت دارد.

• زابینه اشمیتکه از مؤسسه مطالعات پیشرفته پرنستون^۳

زابینه اشمیتکه، محقق تاریخ تفکر اسلامی است که تحقیقات پیشرو او دیدگاه‌هایی را در مورد روابط متقابل و پیوند بین رشته‌های مختلف پژوهش‌های فکری در طول زمان، مکان، مذاهب و مکاتب فلسفی شکل داده است. او نقش محوری در کاوش نوشته‌های کلامی و فلسفی ویرایش نشده و ناشناخته داشته است. اشمیتکه مطالعات دقیقی را برای ویرایش و تحلیل انتقادی نسخه‌های خطی به زبان‌های عربی، یهودی - عربی و فارسی انجام داده و آثارش از کشورهای عرب‌زبان تا اسرائیل، ایران، روسیه و

ترکیه را دربرمی‌گیرد. اشمیتکه در حال حاضر بر روی تاریخ اندیشه اسلامی در دوره پسا کلاسیک (قرن سیزدهم تا نوزدهم) با تمرکز بر بازسازی میراث متنی و واردات فکری جهان فکری اسلام از ایران و آسیای مرکزی گرفته تا ترکیه و یمن کار می‌کند. او همچنین درگیر مطالعه جامعی درباره دریافت مسلمانان از کتاب مقدس است؛ موضوعی که در سال‌های گذشته به‌طور گسترده درباره آن آثاری را نوشته است.

1. <https://qjsp.org/>

2. <http://taqreeb.org/>

3. Sabine Schmidtke, Institute for Advanced Study, Princeton

